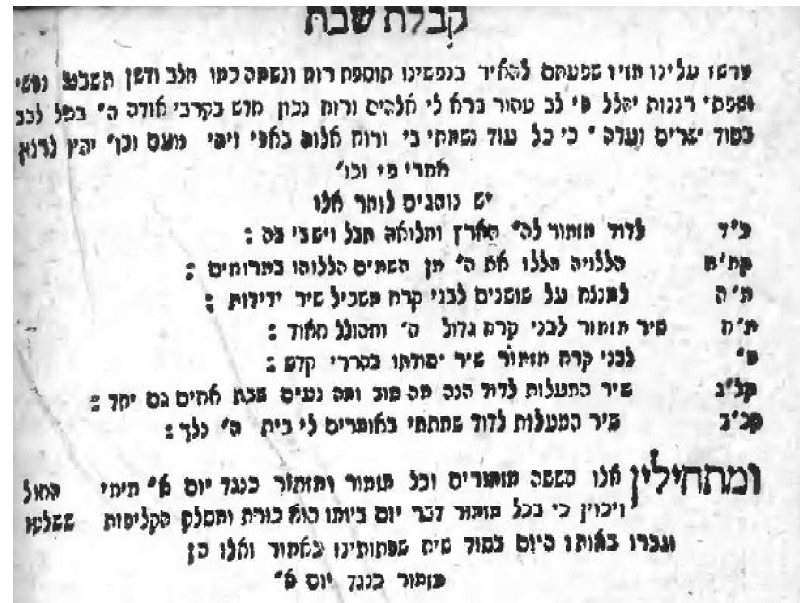
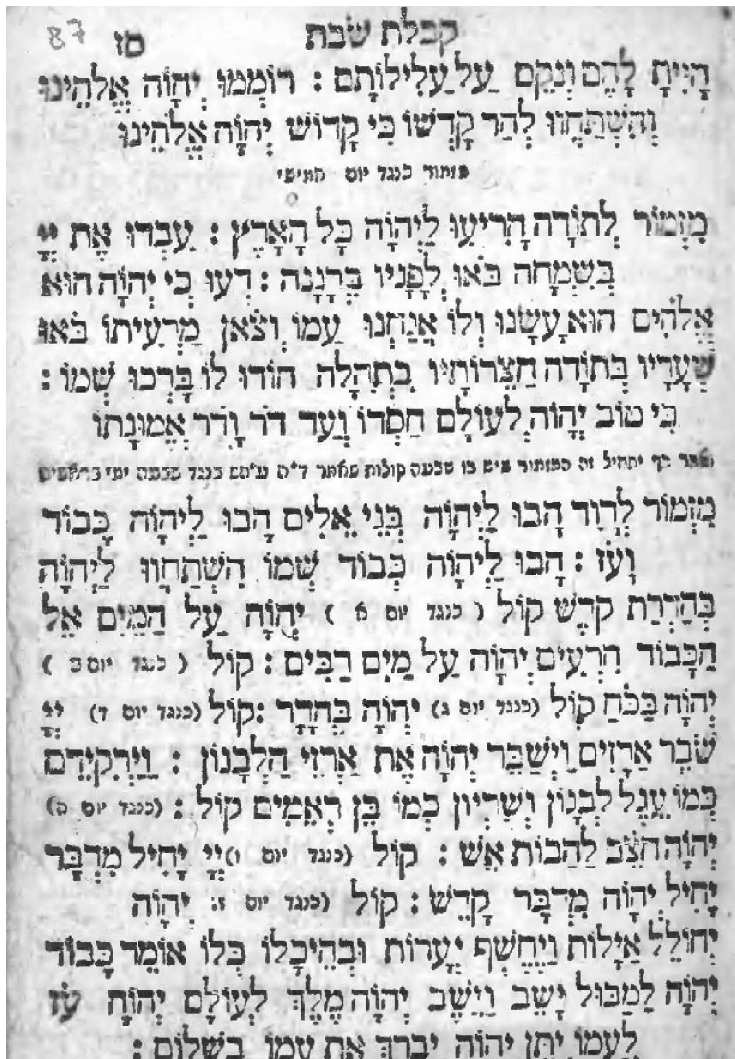

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

תהלים צה' (לכו נרננה) – ק' (מוזמור לתודה) – Lesson 7

Source 1

סידור שפת אמת, צפת, 1832 עמ' סו'

Translation: Some have the custom of reciting these chapters of Tehillim as an opening to Kabbalos Shabbos: Chapters 24, 148, 45, 48, 67, 133 and 122.

Source 2

ספר שבולי הלקט ענין שבת סימן עו-ויש שאין אומרים אותו בחול כלל. מוזמור לתודה יש מקומות שאומרים אותו בחול ולא בשבת ומצאתי טעם למנהגם בשם רבינו שלמה זצ"ל לפי שאין קרבן יחיד קרב בשבת ותודה קרבן יחיד היא והיא יכולה ליקרב בכל יום חוץ מן השבת. ובמקומנו מנהג לאומרו בשבת ולא בחול וכתב אחי ר' בנימין נר"ו הטעם לפי מנהגינו לפי שהשבת היא יום הודאה ובלשון הזה פתח אדם הראשון מוזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' והלשון הזה משמע לשעבר ומשמע לעתיד לשעבר שאנו נותנין הודאה ושבתה למקום שהנחילנו יום הודאה כזה ולעתיד כדאיתא באגדה ר' פנחס ור' לוי ור' יוחנן בשם ר' מנחם דגליא לעתיד לבוא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל כל התפלות עתידות ליבטל ותפלת הודאה אינה בטילה וכן דוד הוא אומר עלי אלהים נדריך אשלם

תודות לך תודה לא נאמר אלא תודות ההודאה וקרבת תודה ובשבת היא יום מנוחה דוגמא לעתיד לבא.

Translation: There are places where they recite Mizmor L'Soda on weekdays but not on Shabbos. I found the basis of their practice within the commentary of Rashi to the Siddur. He wrote that since the Toda sacrifice is an individual sacrifice, it may not be offered on Shabbos. In our location, it is our practice to recite Mizmor L'Soda on Shabbos but not on weekdays. My brother, R. Binyamin, may he live and be well, explained this practice as based on Shabbos being a day of thanksgiving. His source for that statement is that the First Man opened Mizmor Shir L'Yom Ha'Shabbos by saying: it is good to acknowledge G-d. The wording can be viewed as representing the past and the future. Concerning the past we acknowledge and praise G-d for granting us a day of rest. Concerning the future it is as we learn in a Midrash: R. Pinchas, R. Levy, and R. Yochanon in the name of R. Menachem said that in the days of the Moschiach, all the sacrificial offerings will be discontinued but the thanksgiving sacrifice will still be offered. All prayers will be discontinued except for prayers of thanksgiving. So too King David wrote (Tehillim 56, 13): Your vows are upon me, O G-d; I will render thanksgiving offerings to You. The word thanks is not written in singular but is written in plural, that means that King David was referring to two acts of thanksgiving: prayers of thanks and sacrifices of thanks. We want to offer prayers of thanks on Shabbos because Shabbos is a day of rest, a brief experience of what the next world will be like.

Source 3

פירוש דעת מקרא לתהלים, חלק א', עמ' רב'

כמו שבארנו למעלה, מזמור זה נאמר מעקרו בקהל חוגגים הפאים אל בית ה', ומסתבר שתזמור הוא פתיחה לסדר תפילה ועבודה שערכו החוגגים בבית המקדש, והמזמורים הפאים לאחר מזמור זה נאמרו מעקדם בהמשך אותו סדר העבודה. ועל כל פנים מסתבר, שששת המזמורים צה-ק הם מעקדם אסף מיוחד של מזמורי תודה ושבת לה' ולמלכותו.

Translation: As we explained above, Chapter 95 of Tehillim was traditionally recited by groups coming to visit the Beis Hamikdash. It appears that this chapter served as the opening of a series of chapters that were said as a prayer and a service that was offered by those celebrating at the Beis Hamikdash. The chapters that follow chapter 95 expand upon the theme of the opening chapter. On its face it makes sense that chapters 95-100 of Tehillim were viewed from the time of their composition as a unit representing words of praise and thanksgiving to G-d and to G-d's hegemony.

13 א. ועוד בררר בסיכומים של כל מזמור מהמזמורים האלה את הקשרים שבין המזמורים האלה. כאן נעיר שמזמור ק 'מזמור לתודה' דומה מאוד לחלק הראשון של מזמור צה: נריעה לצור ישענו – הריעו לה' כל הארץ; לכו נרננה לה' נקדמה פניו – באו לפניו ברננה; כי הוא אלהינו – דעו כי ה' הוא אלהים; והוא עשהו ... עשנו – הוא עשנו; ואנחנו עם מרעייתו וצאן ידו – ואנחנו עמו וצאן מרעייתו; נקדמה פניו בתודה ... באו – באו שעריו בתודה.

Translation: I will further explain in the summary to each of the next five chapters of Tehillim the link between the chapters. For now, I will show how the verses of Chapter 100, Mizmor L'Soda, are linked to the verses in the opening verses of Chapter 95. The words: Na'Ri'Ah L'Tzur Yisheinu in Chapter 95 are similar to the words: Ha'Ri'Oo Lashem Kol Ha'Aretz in Chapter 100; the words: Lichu Niranana Lashem in Chapter 95 resemble the words: Bo'Oo L'Phanav Birnana in Chapter 100; the words: Ki Hoo Elokein in Chapter 95 reflect the words: D'Oo Ki Hashem Hoo Elokein in Chapter 100; the words: V'Hu Asanh ... Asanu to Hu Asanu; V'Anachnu Am Mariso V'Zoan Yado in Chapter 95 are

---

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

---

similar to the words: *Vanachnu Amo V'Tzon Mariso in Chapter 100; the words: Nikadma Phanav B'Soda . . . Ba'Oo in Chapter 95 reflect the words: Bo'Oo Sh'Arav B'Soda in Chapter 100.*

א. ומסתבר שעל דבר זה שששת המזמורים האלה מצטרפים לאוסף מיוחד, כבר עמד המקובל ר' משה קורדובירו ז"ל (תרמ"ק), והוא שהנהיג לומר את המזמורים האלה בקבלת שבת (ע"י בסיפור 'עבודת ישראל' של ר"ז בער). והם ששה מזמורים כנגד ששת ימי המעשה. ומזמור ק – 'מזמור לתודה' – הוא כנגד יום הששי בשבת. ויש מקהלות הספרדים, שאומרים גם אותו בקבלת שבת, אבל מנהג האשכנזים שאין אומרים 'מזמור לתודה' בקבלת שבת, כשם שאין אומרים אותו בפסוקי דזמרה של שחרית של שבת. ולפי זה, המזמור שמכון כנגד יום הששי בשבת הוא מזמור כט: 'הבו לה' בני אלים', אף על פי שאינו המשך רצוף של מזמורי 'לכו נרננה', וגם אמירתו בקבלת שבת אינה מהמנהג הנזכר של הרמ"ק, אלא ממנהג האר"י ז"ל (ע"י בסיכום מזמור כט). ועל כל פנים – המנהג לומר מזמורי 'לכו נרננה' בקבלת שבת נפוץ ברוב קהילות ישראל.

Translation: It appears that the fact that these six chapters of Tehillim constitute one unit led R. Moshe Cordevero, ז"ל, to institute the practice of reciting Chapters 95-100 as Kabbolos Shabbos (see the comments of R. Zeligman Baer in his Siddur Avodas Yisroel). They are six chapters of Tehillim that are viewed as representing the six days of creation. Chapter 100, Mizmor L'Soda, represented Friday, the eve of Shabbos. Some Sephardic congregations continue to recite Mizmor L'Soda as part of Kabbolos Shabbos while Ashkenazim do not. That is in line with the practice many follow to omit Mizmor L'Soda from Psukei D'Zimra on Shabbos morning. In place of Mizmor L'Soda as part of Kabbolos Shabbos, they recite Chapter 29 of Tehillim as the chapter that represents the eve of Shabbos even though it is not numerically linked to the other chapters of Tehillim that are recited as part of Kabbolos Shabbos. It is important to note that the recital of Chapter 29 of Tehillim was not part of the practice of R. Moshe Cordevero. It was the practice of the Ar"l. Be that as it may, the practice of reciting these chapters of Tehillim as part of Kabbolos Shabbos became a universal practice in Jewish communities.

Source 4

ספר המנהיג הלכות שבת עמוד קצח-מנהג ספרד לומר זמירות לפני ההבדלה בבית הכנסת, ובצרפת ובפרובינצא בביתם, וראיתי במדרש משל לכלה ומלכה שמלוין אותה בשיר ובתושבחות. ושבת מלכה וכלה כדאמרינן בשבת פ' כל כתבי הקודש, בואי כלה בואו ונצא לקראת שבת מלכתא. אב"ן. ואנו אומרים בב"ר ויכל א-להים ביום השביעי אמ' הקב"ה בואו ואמרו שירה פנים חדשות באו לכאן, כלומר כהכנסת הכלה הבאה מחדש.

Translation: It was the custom in Spain to recite songs before Havdalah in synagogue, while in France and in Provence, it was the custom to do so at home. I found in a Midrash that we conduct ourselves towards Shabbos in a manner similar to how we act in accompanying a bride or a king. We accompany them with song and with words of praise. Shabbos was compared to a queen and a bride as we found in the following excerpt from Maseches Shabbos: Come, my bride. Let us go out and welcome Shabbos the queen. We further learned in Bereishis Rabbah on the verse: that G-d finished on the seventh day, that G-d said: come and say words of song because a new face has come here; in other words like the entry of a bride who each week appears as if for the first time.

Source 5

רמב"ם הלכות שבת פרק ל' הלכה ה'-מסדר אדם שולחנו בערב שבת ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית, וכן מסדר שולחנו במוצאי שבת ואף על פי שאינו צריך אלא לכזית, כדי לכבדו בכניסתו וביציאתו, וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו לכבוד שבת הן.

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

Translation: A person should prepare his Shabbos table on erev Shabbos even if all he plans to eat is a small amount. He should further prepare his table on Motzei Shabbos even if all he plans to eat is a small amount. That is done to honor Shabbos both as it begins and upon its conclusion. He should clean his house during the daylight on Friday because of the honor of Shabbos. A candle should be lit; the table set ad his bed prepared. All these acts are necessary to honor Shabbos.

Source 6

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף טז' עמ' א'—אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: כל מצוה שנתן להם הקדוש ברוך הוא לישראל נתן להם בפרהסיא, חוץ משבת שנתן להם בצנעא, שנאמר (שמות לא') ביני ובין בני ישראל אות היא לעלם. אי הכי לא לענשו נכרים עלה? שבת אודועי אודעינהו, מתן שכרה לא אודעינהו. ואי בעית אימא: מתן שכרה נמי אודעינהו, נשמה יתירה לא אודעינהו. דאמר רבי שמעון בן לקיש: נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר (שמות לא') שבת וינפש, כיון ששבת ווי אבדה נפש.

Translation: Rav Yochanon said in the name of Rav Simeon bar Yochai: Every commandment which the Holy One, blessed be He, gave unto Israel, He gave to them publicly, except the Sabbath which He bestowed upon them in secret, for it is said: 'It is a sign between Me and the children of Israel for ever'. If so, idolators should not be punished for failing to observe it? He indeed made known the Sabbath to the idolators but its reward He did not make known to them. Or you can say: He made known to them its reward but He did not make known to them the fact that those who observe Sabbath are imbued with an additional soul as Rav Shimon bar Lakish said: On the eve of the Sabbath the Holy One, blessed be He, gives to man an additional soul and at the close of the Sabbath He withdraws it from him, for the Torah says: He ceased from work and rested; the word Va'Yi' Na'Phash is a combination of several words: once the Sabbath has ceased, woe that the additional soul is lost!

Source 7

תלמוד בבלי מסכת תענית דף כז' עמ' ב'—תנו רבנן: אנשי משמר היו מתפללין על קרבן אחיהם שיתקבל ברצון, ואנשי מעמד מתכנסין לבית הכנסת, ויושבין ארבע תעניות: בשני בשבת, בשלישי, ברביעי, ובחמישי. בשני, על יורדי הים, בשלישי, על הולכי מדברות. ברביעי, על אסכרא שלא תיפול על התינוקות, בחמישי, על עוברות ומיניקות. עוברות, שלא יפילו, מיניקות, שיניקו את בניהם. ובערב שבת לא היו מתעניין מפני כבוד השבת, קל וחומר בשבת עצמה. באחד בשבת מאי טעמא לא? אמר רבי יוחנן: מפני הנוצרים. רבי שמואל בר נחמני אמר: מפני שהוא שלישי ליצירה. ריש לקיש אמר: מפני נשמה יתירה. דאמר ריש לקיש: נשמה יתירה ניתנה בו באדם בערב שבת, במוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר (שמות לא') שבת וינפש, כיון ששבת וי אבדה נפש.

Translation: Our Rabbis have taught: The men of the Mishmar prayed over the sacrifice of their brethren that it may be favorably accepted, while the men of the Ma'amad assembled in their synagogues and observed four fasts, on Monday, Tuesday, Wednesday and Thursday of that week. On Monday they fasted for those who go down to the sea; on Tuesday for those who travel in the deserts; on Wednesday that croup may not attack children; on Thursday for pregnant women and nursing mothers, that pregnant women

---

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

---

should not suffer a miscarriage, and that nursing mothers may be able to nurse their infants; on Friday they did not fast out of respect for the Sabbath; and certainly not on the Sabbath. Why did they not fast on Sunday? Rav Yochanon said: Because of the Christians. Rav Samuel ben Nahmani said: Because it was the third day after the creation of Man. Resh Lakish said: Because of the additional soul that we receive on Shabbos that is taken away from us on Motzei Shabbos leaving us weak (too weak to fast), as Resh Lakish said: Man is given an additional soul on Friday, but upon the termination of the Sabbath it is taken away from him, as it is said, He ceased from work and rested that is to say, Once Shabbos has ceased, woe that the additional soul is lost!

Source 8

רמב"ן בראשית פרק ב', ג'–ויקדש אותו, כי ימשוך מן הקדש. ואם תבין דברי זה תדע מה שאמרו בבראשית רבה (יא', ח') לפי שאין לו בן זוג, ומה שאמרו עוד כנסת ישראל תהא בן זוגך, ותשכיל כי בשבת נפש יתירה באמת.

Translation: Va'Yikadesh O'So, He draws from the holy. If you understand this concept, you will understand what was meant in Bereishis Rabbah (11, 8): because Shabbos had no mate the Jewish people became the mate of Shabbos. Understand that indeed one receives an additional soul on Shabbos meaning that Shabbos itself becomes the spouse of the Jewish people.

Source 9

ספר אבודרהם סדר מוצאי שבת–ויש מפרשים נשמה יתירה היא המנוחה והעונג שהנפש מוצאה בשבת כאלו היא נשמה יתירה. וכשנכנס לימי הטורח והענוי כאלו אבדה ממנו נשמה יתירה ונחלש. ולפי פירוש זה בשבת ניתוספת בו נשמה יתירה מפני שהוא יום מנוחה ואפילו ממלאכת אוכל נפש מה שאין בן ביום טוב, ומכל מקום כשחל יום טוב במוצאי שבת אינו צריך לבשמים שעונג יום טוב עולה כבשמים עד כאן תשובת הרשב"א. וה"ר אבן בן עזרא ז"ל פירש נשמה יתירה כי בשבת יתחדש בגופות יתרון כח ובנשמה יתרון השכל וזה ויברך א–להים את יום השביעי. ולפי פירוש זה אין חדוש זה ביום טוב ולפי זה אין מברכין על הבשמים במוצאו.

Translation: Some explain that the additional soul is the rest and joy that the soul feels on Shabbos. It is as if man is given an additional soul. When a person returns to his everyday activities it is as if man has lost that extra soul and suddenly feels weakened. According to this explanation, on Shabbos an additional soul is given because it is a day of rest. Even work to prepare meals is forbidden which is not the case with Yom Tov. When Yom Tov falls out on Motzei Shabbos a person does not need spices because the joy of Yom Tov acts as a substitute for the spices and eases a person's weakness, so wrote the Rashba in a response. The Iban Ezra explains the concept of additional soul as being the feeling one has on Shabbos when Shabbos provides a renewal of strength for the body and an enhanced level of understanding for the mind. That was what the Torah meant when it said: and G-d blessed the seventh day. According to this explanation, a similar renewal does not take place on Yom Tov and that is why we do not take spices to smell as part of Havdalah for Yom Tov.

Source 10

תורת המנוחה פרשת ויקהל / דרשה לא–נשמה יתירה בשבת, ושכר עונג שבת–וכנגד יום השביעי יהיו הנשמות מתעדנות ונהנות מהאור המתוק שממנו מתעדנות הנשמות, וזהו

מאמרם ז"ל (ביצה טז' א') נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם בערב שבת מפני שהוא כדוגמת העולם הבא, ואמרו עוד שבת אחד מששים בגן עדן, שביום השבת נתוספת באדם בתולדה יתרון כח, ובנשמה יתרון שכל. לפיכך צריך אדם להתענג בשבת זכר לעולם הבא, כדאמר ר' יוחנן (שבת קיח' א') כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים, וזהו העולם הבא שאין לו מצר ולא גבול. ורב יהודה אומר נותנין לו משאלות לבו שנא' (תהלים לו', ד') והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, עונג זה איני יודע מה הוא, כשהוא אומר וקראת לשבת עונג, הוי אומר זה עונג שבת. ובמה מעננה אמר רב יהודה משמיה דרב בתבשיל של תרדין ודגים גדולים וראשי שומים. ורב חייא בר רבאשי אמר אפי' דבר מועט ולכבוד שבת עשאו זהו עונג שבת, מאי היא – אפי' כסא דהרסנא.

Translation: On the seventh day, our souls benefit and are enhanced from the sweet light that benefits all souls. That is what Chazal meant to say when they wrote that G-d gives man an extra soul on Erev Shabbos meaning that a person experiences a taste of the Next World. They further said that the experience of Shabbos is equal to one sixtieth of the experience of Gan Eden because on Shabbos a person's body feels additional strength and his mind experiences additional understanding. Therefore a person needs to enjoy Shabbos as a prelude to how Gan Eden will feel as Rav Yochanon said: whoever enjoys Shabbos is rewarded with an inheritance that has no bounds; that is the next world which has no measure and no boundary. Rav Yehudah said that man receives whatever he wishes based on the verse (Tehillim 37, 4): and so you will delight with G-d and G-d will provide you whatever you desire. I am not sure what that joy may be but when he says that you will call Shabbos a joy I know that it means the joy of Shabbos (Shabbos 118, 2). With what does one show his delight therein? Rav Judah son of Rav Samuel ben Shilath said in Rab's name: With a dish of beets, large fish and heads of garlic. Rav Hiyya ben Ashi said in Rab's name: Even a trifle, if it is prepared in honor of the Sabbath, is a delight. What is an example of a trifle? Said Rav Papa: A pie of fish-hash.

Source 11

תורת חיים מסכת סנהדרין דף צט' עמ' א'-וכיון דשבת ועולם הבא זה לעומת זה, הן נראה כי זהו סוד נשמה יתירה דשבת, שבכל ערב שבת בשעת קידוש היום מקבלת הנשמה יתרון מאור העליון שהוא סוד עולם הבא על ידי השפע היורד מעולם העליון לתחתון בשעת קידוש היום כידוע, וזה טעם קבלת שבת מלכתא. ובזמן חכמי הש"ס היו יוצאים ואומרים בוא ונצא לקראת שבת כלה מלכתא נראה שהיו יוצאים לקראת שפע שבת העליון לקבלו והוא הוא נשמה יתירה. ועליו אמרו שבת אחד מששים בעולם הבא כי השפע היורד מעולם העליון דבר מועט הוא ובטיל לגביה כדבר הבטל בששים וכיון דבמוצאי שבת חוזר יתרון הנשמה למקומו כמו שאמר וינפש וי אבדה נפש ועל ידי כן הנשמה חלושה לכך מברכין אז על הבשמים להשיב נפש שאין הנשמה נהנית אלא מן הריח.

Translation: The fact that Shabbos and the Next World are similar in nature explains the secret of the extra soul that we are given on Shabbos. Each Erev Shabbos at the time that we recite the Bracha of the sanctification of the day, our souls receive an infusion from the light of heaven. The emanation that radiates down from the upper world at the time we recite the Bracha of the sanctification of the day is an example of the secret of the Next World. That explains the term: welcoming Shabbos the Queen. At the time of the

---

תפלת ערבית לליל שבת Versions Of

Gemara our Sages would say: let us go out to welcome Shabbos the Queen. They meant that they were going out to welcome the spirit of Shabbos that comes from on high. That spirit is identified as the additional soul that we receive on Shabbos. They said that what radiates from heaven on Erev Shabbos is equal to one sixtieth of what the next world will be like. Because the influence that comes from the upper world is such a small amount it is possible not to feel it because it is like a matter that gets lost when it falls into a place which contains another matter equal to sixty times that amount. Since on Motzei Shabbos the extra soul departs back to its place as the gemara says: the word Va'Yinafash represents the words: woe I have lost part of my soul and the person feels weak when the extra soul departs that is why at that moment we take spices, make a Bracha and smell the spices in order to revive the soul. We do so with spices because the soul only enjoys that which is smelled.